

Ләгәдны бур күлтурно-бытöөжүйес

дыр-ö таңі кутасны онын педъехникумын велöдчысјас?

Гортас мунёны

Шондіс вёр сајсан сомын-на мытчо ассыс плеңшо, а Сыктывкара педъехникумын велöдчысјас бара-нін четчома-од да мырфыс-ны пöс ва вылын, кодоц пуз-од стёржіка Ката. дай, киң-но он мырфыс, самоварас-од вайын сомын چті ведра төрө, а жуысы морт ыншамын гоғор. Төдөмис „сесса, көт весір өчөрөд сулалан, а мукод дыріл оз-на сур пöс вайд да тырттог бөр лөд мунны.

Непештö пöс ва юны, весігас-од ободаитныд он кут, ічёка-кө соржык мунан, бара-нін бирома ободыд. Зумышбос локтöны общежиттöй кодлы абу-нін сурома ободыс.

Талун Каңса общежиттöй локтис тырдөсөм сінjasон, ыжыда ышлаломён үзгыла да шога шуало.

— Мыјла бара ме локті-а?

— Мыј-но шогсан?—јувалам місылыс да ынбом оз шу.

Аскінас і аскомыннас-нін ег күтө адзыны Каңсаоц. јуалім Акпіса-

лыс да висталіс, сіjо-пö-вöд гортас кајис.

Каини гортаныс-і мукоджас-на унаң дај өні-на кајом јылыс шугомјас ембс.

Выль морт.

Мыјла таң?

— да-м. Нора-тај зев шуін гортомдас?

— Од думышт ачыд, мөд курсоц велöдчі да лөд школатө еновтны...

Со күшома-од төжысөні техникумлөн адміністрациасын велöдчысјас вёсна. Сесса-од абу-і дівөтащом төр-кө артміс. Комсомол жаејка ынбом-жо оз воч.

Гіппыр вүöдьес.

Редакцијасын. Ми јуалам Сыктывкарса педъехникумса адміністрацијасы, мыјла өнөң-на абу лөсöдöма велöдчысјаслы колана условијо? Мыјла өнөң төлөсөасын күтсөні степендејијас, мыјла көзид общежиттö? Пыр-жо корам јуортны „Комі комсомол“ редакција.

Велöдчом пыфді хулиганытöны

Пыжелдінан. (Асланым корр-сан). ВЛКСМ ЦК-лыс політучоба органдызтöм јылыс шубмсö комсомол ской ячејка олөм оз пöрт. Өнөң на тајос оз тöдны отка комсомолечас. Бура велöдчом пыфді, Марксльс, Сталінльс революционнöй теоријасо велöдöм да сіjон овладејтöм пыфді комсомолечас

јубоны віна да хулиганытöны.

Ізба-читалына оз ужав.

Улашев.

Редакцијасын. Сыктыв рајкомлы индам пырыс-пир-жо візöдліны тајо KCM ячејка вылас да лөсöдöны сени колана уж. Вочакыв јуортны корам.

Габовской вörпунктса KCM вклүчітчöны ордýсöмө

Конкретнöј көсјысомјас

1. Быд політшкола кызвыслы разбöдны зајом 10 шајт.

2. Чукортны сём 50 шајт політучебнікјас выло.

3. Күлт-массöвöй ужпуктöм күзаторжöдны бригада 5 комсомолечас, кодјас кутасны нуны быд 5 лунын вочавны собрањијас, сорнитöмјас да тöдмөдны партіја да правителство шубмјасын.

4. Фекабр 1-од лун кежлö бирöдны комсомолечаслыс політнеграмотност.

5. Быд төлөсөын нуöдавны політ бојас.

Соцордýсом выло корам кырымавны соцдоговор Вочса KCM ячејкаоц.

Күшома кутас олөм портсыны договорыс кутам јуортавны „Комі комсомол“ гајет пыр, щош Куломдин Рајкоммол пыр.

Яч. секр.—А. Морохім.

Көні велöдчыны?

I. Улысса ژвено

Улысса ژвенолы лөсöдес öти велöдчан форма—комсомолечаслы політграмота велöдчыны заводчан школа. Тајо школа лөсöдес комсомолечаслы да ужалыс том јозлы, кодјаслоп абу-на елементарнöй політіческой подготовка. Тајо школалык комсомолечаслы коло велöдчыны, көт најо велöдчоны-нін ВРШ-ын, учебнöй комбинатасын, ФЗУ-ын да мукодлышын, но кодјас оз-на тöдны Союзны уставсö, партіја історіалыс основнöй моменттассо, комсомол воңын сулалан могжассо да СССР-ын социалызм строїтан важнöйжык моменттассо.

Тајо вопросо велöдöмыс і лөд уж пышкөсөн тајо школалын.

Начальнöй школа кутас ужавны „Політграмота комсомолца“ учебнік күзат. Велöдчомлөн срок—6 төлөс. Начальнöй школа бура помалысјас велöдсöны шор ژвено.

II. Шöр ژвено

Шöр ژвеноо пырёны став комсомолечас, кодјаслоп ем-нін елементарнöй політіческой подготовка, кодјас помалісны начальнöй комсомольской політшкола. Шöр ژвено комсомолечаслы котыртсöны предметтöда тематической кружокјас специалнöй программајасын.

Күшоме лоёны предметтö кружокјас?

Партиялалык історія да Комінтерн велöдöм күзат.

Кружокјас кутасны ужавны партийнöй політпросвещенчö сет программајас күзат. Тајо кружокјассо кончтисјас бостöны тöдлүн ВКП(б) історія күзат, Комінтерн, Россіяны да капиталистической странајасын классовы тиш історія. Тајо кружокјас кутасны ужавны Ленін, Сталін проізведенчöјас күзат, Комінтерн документјас күзат, Попов „Партия історія“ учебнік күзат (бөрја, ізданчö). Велöдчомлөн срок—öти велöдчан во.

ВЛКСМ да КІМ історія велöдöм күзат кружокјас

Индом кружокјас кутасны ужавны специалнöй программајас күзат, (кодјаслоп лөсöдöма ВЛКСМ ЦК) да „Історія ВЛКСМ“ учебнік күзат. Тајо кружокјассо бура помалысјас бостасны основнöй тöдлүніас ВЛКСМ історія күзат да международнöй юношеской движеничö күзат.

Ленінізм велöдöм күзат кружокјас

Ужалды партєсет программајас күтöны політекономіалыс основнöй вопросас, партіялалык да ленінізмлес історіјас да общеобразовательнöй предметтас: рочкыв да математика. СПШ сетө общеобразовательнöй тöдлүн 4 во велöдчомсöн—6 воöз.

малысјас бостасны тöдлүн марксизм-ленинізм основнöй вопросас күзат. Тöдны кутасны Марксльс—Ленінльс—Сталінльс велöдöм капитализмсән коммунизм вужан период јылыс, пролетарской революција да пролетариат диктатура јылыс, СССР-ын социалызм строїтам јылыс, классјас да классовы тиш јылыс, советјас јылыс, национализма, крестьянской вопрос да воина да партіја јылыс.

Політекономіја да сөветской көнізество історія велöдöм күзат кружокјас

Ужалды партєсет программајас серті. Кружокјас помалом борын кызвысјас бостöны тöдлүн капиталистической көнізество структура јылыс, капитализм развијајтчом да гибел јылыс, СССР-ын көнізество структура јылыс да сені социалызм течом јылыс.

Істмат да фімат велöдöм күзат кружокјас

Ужалды партєпрес сет программајас серті Маркс, Енгельс, Ленін Сталін проізведенчöјас күзат. Кружок помалысјас бостöны основнöй тöдлүн материалистической философии күзат.

Предметтö кружокјасыс опріч шор ژвеноын котырчоны тематической кружокјас торја теоретической проблемајас велöдöм күзат. Тематической кружокјас вермасны котырчыны Марксльс—Ленінльс—Сталінльс, велöдöмјассо тöдламалом күзат,—переходнöй период јылыс, классјас да классовы тиш јылыс, партіја јылыс, Ленін учечиң јылыс да партіја вёсна тиш јылыс марксизм классікјас торја проізведенчöјас күзат. Пример выло—кружок Ленінльс „Государство і революция“ ніга проработајтом күзат да с.в.

Рытја сопартшкола

Лөсöдес партіјнöй і комсомольской актів выло. СПШ программајас күтöны політекономіалыс основнöй вопросас, партіялалык да ленінізмлес історіјас да общеобразовательнöй предметтас: рочкыв да математика. СПШ сетө общеобразовательнöй тöдлүн 4 во велöдчомсöн—6 воöз.

Луз пристань 30 комсомо-лөчөс

Абјачојас комсомолечас Обкоммолос піемесіс проработајтом борын вочакыв пыфді шуісны Лузса вör пристань мөдöдны 30 комсомолечас. Көс јыём портёма олөм.

Көлесов.

Вöлі нуöдöма політ бој

Октябр 7-од лунö абјачојас комсомол колъектівын вöлі лөсöдöма ячејкајас кост політ бој. Політ бој вылын лоі прöверітöма VII-од ставсојузса KCM конференцијалыс шубмјассо.

Політ бој сетіс тöдны, мыј коло јона бура тöдмасны налы партіја да комсомол конференцијајас шубмјасын, кутчысны марксістско-ленінској теорија велöдöм.

Політ бој выло комсомолечасыс опріч волісны і беспартійнöй ужалыс том јөз, кодјас сіз-жо кызвысны VII-од ставсојузса KCM конференцијалыс шубмјас со.

Політ бој петкөдліс комсомо-

лөчјаслы, мыј коло јона бура тöдмасны налы партіја да комсомол конференцијајас шубмјасын, кутчысны марксістско-ленінској теорија велöдöм.

Політ бој выло комсомолечасыс опріч волісны і беспартійнöй ужалыс том јөз, кодјас сіз-жо кызвысны VII-од ставсојузса KCM конференцијалыс шубмјас со.

А. Оботуров.

Октябр 15 во тырём кежлө сётны партіялды да правительстволы рапорт 4 кварталса сём чукортан план 50 пр. выл юл тиртём жылыс

Комсомолчаслон мөг—возмостчыны сём чукортан план тиртёмыс прорыв бырдомын

Којмөд кварталса сём чукортан план област паста тиртёма сёмын 67,8% выл, та пышкыс быт мынтана вотжас да отходжас куза 89,8% выл, мүкөд польс (доброволън) 59,6% выл.

Некытчо шогмытёма план тиртём мунд со күшом торjas куза: асволя страковка куза тиртёма план 23,3%, сём чжан кассаасын сём чукортом—28,5%; личиб страковка—22,5%; трактороцентрлён акција раздом—30,6%; потребкоопераціја стройнёй аванс—43,0%; охоткоопераціја—49,6 проч; да ККОВ—44,3 проч. Сём чукортан ужыс мунд самотокон, быдлунда массобой түк пуктыг. Медса-нин позорнёя колетчес сём чукортан план тиртёмын Jemdin рајон, коди 3 кварталса рапорт кырымалом.

плансо тиртис сёмын 47,1 проч. выл.

Комсомолској организација, сём бтка звенојас личидин ассыныс тышкабомс сём мобилизујтом востна.

Комсомол ем шеф сберкассајас вылын, сёй кывкут тајо уж востна, но делё вылын тајо ондоң-на оз тыдав. Став ужс бура пуктому, ужалыс јозбс сём чукортан план тиртём выл мобилизујтом Октябр 15 во тыртём кежлө бырдомын сём чукортёмын лоом прорыв.

Ташом мөг сулало комсомол востын. Сёй мөгис вермана, мијан сијес коло вочны да пержыны партіялды да правительстволы победнёй мундаи сём чукортан план тиртёмын Jemdin рајон, коди 3 кварталса рапорт кырымалом.

Ачимској велодан пункт чуксало Турја-Пожёг да Пільс-Ској велодан пунктјасы

Ачимса велодан пунктса нөвој-применажтын социалистической ужсковикјас асланыс собранье метод—ударничество да соцордажыктар 2-од лунё асныс јозбидин сём.

Корёны вётчыны ас бёрсаныс Турја, Пожёгса да Пільсской велодан пунктса нөвојсковикјасы да відчысона најесан вочакыв.

Гордамејеч Коновалов,

Октябр 29 лунё комі комсомолској организација чужомлы тиртё 13 во

1919 воё, октябр 15-од лунё Пінг-Печераса крај політуправлењёса юртјас вскёдлом улын Сыктывкарь организација комсомолској организација. Тајо лунеаныс комсомоллён мөддөчіс олөмис, паскалём-быдмөмис, вермасомис. Октябр 20 лунё нүдөб мөд собранно.

Кадыс воли сётёма тајо том организацијалы—пакёдчыныс выйтеша.

Историја юртјас октябр 29 лунсіён, мијан комі комсомолској организација (Сыктывкарь организација) ассо петкёдліс секі-кін кызі массовој том ужалыс јоз пёвса политической организацијаён.

Совет правительство, большевистской партия шыдчыныстав пролетариатас да гөл крестана дінё, що тајо јоз дінё, медым сувтндоржыны врагасыс том сёвет республикада—Октябрса пержом торјаслы.

Бурош тајо каднас (октябр 5-од лунё) центрын воли мунд коммунистической том јозлён став ресејаса 2-од конференција, коди шыдасыс мобилизација вочом жылыс.

Тајо-ж баднас мијан областын белобандит—Орлов Латкинлён бандын бостини Аїкатыла, матыстчыны кутисы Сыктывкар дінё.

Том јоз, комсомол вскёдлом улын 30 март Сыктывкарь (мүкөд мес-тајасыс унаос воли мобилизујтома

та жылыс некущом документас ез-на сур) мобилизујтиси асныс тајо бандасын паныд көс нүдөм востна, сёй бырдом востна.

Кота сёй каднас комсомол организација воли выйті ічт, но сёй кінімис ез повчы, а сетіс партіяллы, Горд арміялы ассыс вынс, медым укрепітны боевој фронтјас. Ферт велуна юртјас сётиси революција доржом востна асныс, најо збоја кулісны врагас кіномис. Оніја быд том комсомолчыны коло төднен сещом герояс, кызі domna Kalikova, жіномис повтём нывбаба, горд арміяса бојет, коди кули врагас кіномис. Ташом геройческій премерис воли зев уна.

Таң чужис ленінској комсомол мијан областын, таң сёй бостесін велодчыны—классобој врагаскөд тыш нүдөм. Славнож геройческій Горд армія вынён, ленінској партія юртјасом улын воли сётма чорыд тодмыш интервентјаслы, пышса врагасы—кулакасы да најолы отсасысасы. Војыв країны воли пунктёма пом гражданской војналы.

1920-21 војас—сөкүд војас, кор гөгөрбок кісёма көзжество, кор сөвет республикада абу-на помош бырдома врагасе, налыс уокодчомас, комі комсомолској организација алас радиасын лыдд оз-нин 10-20 комсомолч, а сојасас.

Нүдам реjd печать дејственост востна

ЦКК РКІ-лыс да СНК-са комиссиялыс печать дејственост куза шуомас олөм портёмын прроверка нүддом мөгис да сёй шуомас гөгөрбес ужалыс массаос мобилизујтом мөгис, ОРКІ-лын президиум областува гаџетјаскөд шүсністав обласст паста октябр 20 лунса нојабр 1 лунё нүдні бытвя реjd печатса ударникјасы да РКІ-са актівистасы.

Гөгөрвона, күшом ыжыд знаяненжыс партіялыс генералын тувицс нүдомын, ужалыс том јозбс, комсомол организацијада көзжественно-політическій мөгис олөм портём выл мобилизујтомын большевистској печатлон, а сіз-жо „Комі комсомол“ гаజетлон. „Комі комсомол“ оніја боря каднас нөшта-на јонжыка жітіс комсомол организација улысса звеноқөд, миј тыйдало, көт, шум сес, кор быд гаజет нөмерин петёны гаజет шемёјас.

Такош өттөш коло індінин, миј уна јунселькоровској гөгөрбес выл мөддөчыны некущом вочакывас, весіг ВЛКСМ Горком, карса КСМ жаејкајас, областува учрежденійес унаыс оз лыдьыны коланын гаజетон јүртни прімітөм мерајас жылыс, а унаыс і ынём оз ве-сіг вочакыв гаజет гөгөрбес куза.

Реjd нүддан кадо міланлы РКІ актівөс да печать ударникјасыс медвоч котыртому да тајо реjd гөгөрбес став комсомол жаејкајас, торја комсомолческій мөгис олөм портём востна көлө уйдні зев ыжыд массобой політическій уз ЦКК РКІ август 22

лунса шубмөн ужалыс том јозбс төдмөддом куза да сёй олөм портём выл мобилизујтом куза, газетын лездом гіжөдјас да піемёјас сөрті мерајас прімітөм паскыд прроверка нүддом куза бостыны онісан восто нүдні быдлуня прроверка газетын петан гіжөдјас да піемёјас куза, најс помош вайждом мөгис, медым кінчі гіжөд, шемё ез көл местајас вылын відлавтөг, си гөгөр общественост, комсомол организација мобилизујтомын; сёмын тазі мі вермам кыпдны гаజетын дејственостс.

Комсомол организацијалын да сёй гаజетлон медыжыд мөгис—нүдні ужалыс том јоз пёвсын, комсомолческій гаజетлон. „Комі комсомол“ оніја боря каднас нөшта-на јонжыка жітіс комсомол организација улысса звеноқөд, миј тыйдало, көт, шум сес, кор быд гаజет нөмерин петёны гаҗет шемёјас.

Тајо гаజетын петан вочакыв Обонойн программа лезом жылыс, наён башыкајас лезом куза гіжөдјас выл вочакыв, кыз адасны лыдьыјас, сёмын тыйдало Богомолов йортсан, а Обонолы тыйдало шелё абу.

Тајо луијас-жо коло быд КСМ жаејкалы соркітавны реjd вочын сулалан мөгис жылыс, востыны зыль выл тыш печать дејственост востна, „Комі комсомол“ лыс ролс партіялды комсомол вочын сұттөдом мөгис олөм портём востна косаомын нөшта-на вылжык шуподдө кынодом востна.

Комсомол организацијао пырнын выл шленјас, организујталоны выл жаејкајас. Такош ѡттөш КСМ бостесін көзжественній фронт вывса (кісом көзжество өнгіттан) ужасо. Быд мес-тајасын нүдесало паскыд субботникјас, но комсомолској организација ассыс үнжык ужалан кадо сетіс „культурный“ ужас нүдөм выл спектакјас вочалом выл да мүкөд тор.

Классобој враг востса көс вылын лои вермома, сёй корео став почан інс, кыз, кытчо сујны ассыс нырс, медым нүдні лок, пеж уж. 1922 војас зев уна жаејкајасо пырмаде кулак шіјан да нывјас, кодјас зев „актівіёа“ ужаланы. Ферт, оз пошуны, миј комсомол организација ез нүд некущом көс нақод. Вељ уна жаејкајасын гөл јоз пёвсын пыром комсомолческій кынодин ассыныс классобој ғузуланс да нүдесалынын мәстанин чистка, медым тајо көвтөм јозыс освободітчины. Тајо ужс нүдні отсадын Гөрд арміясе гортө восте юртјас. Но помош көвтөм јозыс комсомол ез вермі мынточыны.

1928 воё комі комсомолској организацијаи ВЛКСМ-лын Центральной Комитет нүдес аблеседованы да матеріаласын воли індіма, миј организацијаса звенојасын мытчысало роч да комі јоз пёвсын национальной зыкјас, код ѡкто паскодыны партіялды национальной політика разясітана уз пропагандарујтын, жаңа жетнін том јозлы интернациональной идея.

Тајо каднас областува организација, кор кулацкій соркітас ез встретітты некущом отпор. Тајо зев жаңа мытчысіс секі, кор сулалисы вскёдлан ужас вылын национал-шовікістјас, кодјас быног зілісіні не пырны Војыв крајо, ез

зацијасын лыдьыс 2 сурсыс унжык комсомолч. Но тајо веекід індіді, кодес індіні ЦК-ыс волын йортјас, секіа руководство, коди веекідліс областува организацијаи, ез бост аслас мөвп вылас да ез вочакыв колана політическій вывобіјас, медым кыпдны колана выжюз көп партіялды национальной політика олөм портём востна. Сышыді јонжыка паскаліс тајо зыкјас. Оте-мәдлалын нүдіні со күшом політика: „миј мілан комі кывјас, сёй некодлы оз көв“.

Классобој враг быног зіліс бостыны аслас вліанын уло ужасы том јозес, паскодыны национальной зыкјом. Национал-шовікістјас тајо зев бура гөгөвісіні і исполнујтасы тајо том јозс, медса-нин талыс вочын мунис, журнүйдес организација—комсомоллы. Комі комсомол историјао пыріс сещом фактјас, кызі Сысоласа да Геваса белбас, кор тані юнін воли организацијас югбесем міланлы классобој көвтөм јозыс комсомол ез вермі мынточыны. Сысоласа да Геваса белбас, кор тані юнін воли организацијас югбесем міланлы классобој көвтөм јозын, кор отка женона вскёдлын йортјас вскыда шүсні: „Мілан комі областын кулак абу, ставыс откод-жес“, кор жона паскаліс комі национальной шовікізм.

Тајо ставыс жона інміс комсомол организација, кор кулацкій соркітас ез встретітты некущом отпор. Тајо зев жона мытчысіс секі, кор сулалисы вскёдлан ужас вылын национал-шовікістјас, кодјас быног зілісіні не пырны Војыв крајо, ез

(Помсө візод 4-од ліст бокыс)

Школајасын выль программајас лөсөдөм—мог быд велöдыслно

Медым бурмөдны школалын велöдан уж да чөлөфлы сетны систематической знанијо торја велöдаи предметјасы, сывбона ВКП(б) ЦК-лон шуома август 25 луно вылисаи вілавны школалын велöдан программајас да бырдны став лок торјас, кодјас пыр-на ембс торја предметјасын. Тажо шуом серти Наркомпрослы да јозёс велöдан јукдјаслы ковмас чорыда сувтöдны программой уж.

Ферт тажо ужо коло кыскыны велöдыјасыс да күлтармејејасыс, од најо пондасны пörtны оломуас программајасто. Школајаслы программајас лөсөдән уж сија абу ёт мортлон уж і кымын юнжыка сені отсасы общественност, сымын бура почо лөсөдны программајас.

Они кежло Обон-лон ичот школајаслы программајас лөсөдома-кын пошті быд торја общеобразовательной предметјас кузя. Коло шуны, мыј тажо программајас лөсөдома Наркомпросса проектјас кузя да сылён-жо индöдјас серти, кодјасы волі јозёдома „ВКП(б)“ газетын август 20 лунса 193 №.

Основной установка тажо программајасын—сетны велöдыјасылы гёгёрвоана систематической знанијо да навыкјас коммунистической воспитанности подудлн да теорија практика да јитомон. Тажо направлењо и лөсөдома оніја выль программајас.

Ферт тажо программајасын, кодјасы волі лөсөдома термасомон да уна ки-пир, вермисны лопы сузытымјас да кытјас-кө юеточной формулровкајас. Медым збыльс бурмөдны программа качество боксань, сывбона ферт коло онисан-жо быд велöдыслы төдмавны да гёгёрвоны программалыс содержанијо, сыйыг идеологичекой выдерганныог да

сиз-жо педологија да методика боксань шогманлунс. Сесса коло медым ескө велöдыјас ассаныс сетасны конкретной предложенїјас программа бурмөдом кузя. Коло, медым ытти велöдыс ез коло бокко программајас обсуждајтомуис да колана предложенїјас вбчаломыс. Од из ков вунöдны, мыј тажо проектјас лөсөдома программой уж оз помас, а сомын-на заводітчо да вожо тажо уж ковъас нүöдны.

Выль программајасын төдмасом могос-жо лоо нојабр толысын чукорталома местајас вылын велöдыјас костын конференција, көні лоо медыхыд мог программајас төдмавны да күщом ногјасын најос пörtны олому. Сиз-жо коло онисан-жо торја велöдыјасы сузыльс оніја лөсөдома выль программајас да вожжык төдмасы, медым конференција выль локны гётөвітомуа предложенїјасын.

Сесса январ толысын, кор петас Наркомпрослы выль программа, ковъас выльс вілавны оніја проектјас да локалізацијутны выль программа под вылын.

Сек кежло коло онисан-жо лөсөдчыны—сетасны индöдјас да сиз вожо.

Төдчо, мыј торја актівістјас онисан-жо кутчісіны программа ужо да зев колана кадо шыасын тајылыс. Неважён „Комі комсомол“ газетын № 95 волі гіжома „Норд“ жортлы крітіка „Ылавыы төдмалом программа кузя“. Тажо бостсом ферт зев бур і ошканы,—ётіног-кө; а мөдног-кө,—гіжыс „Норд“, ми могос, став аласа крітіческій статјанас лылд „холостојон“ і сылён крітіка оз сет ыекущом колана индöдјас. Сесса төдчо, мыј крітік тажало весіг оз тажо оніја программајас.

Крітік кажітчо, мыј программа лөсөдома вунöдчомон,—сіја шуб, мыјк-по вунöдомао, кор којмод вовылыс тема, „зынвіцалун кутом“ вужжо ыләд группад. Тані ыніном егө вунöд, а вочім сіз, кыз индöма Наркомпрослы. А татч-кө мыјк-коло содтыны, то ыніном енөвтчытог вeskыда коло віставны, мыј збыльс коло.

Программаын Норд падмома тащом кывјасыс „материал јестествознанијои достаточні цельно, гигиенически расположенні да помохыс вайёдома“. Крітік ногон оз волі ков программа вайёдны помох, а сіјо орёдны, кыз ачыс командујто „разорвіс“. Тажало „Норд“ пыр-на абу гёгёрвома ВКП(б) ЦК-лыс шубом, медым быд шупода школајасын і быд торја группалы волі определітомуа „законченный об'ем знаний“. Тажо кывјасыс крітік пельзых абу-на волома, сывбона сіјо і рафетті чукортны став материал оты чукорро.

Ферт лово вывті дыр, кутам-кө ми сувтавны став торја крітіческій замечанїјас. Коло шуны, мыј Нордлён замечанїјас пето оніја программой установкајас төдтомуе, сіја-кө волі ескө төдө индöдјас Наркомпросы, то сетьс вывті кокызылыс команда разомкыс“ программаыс материал группалы группа вуждом ылых. Крітік тажало абу фело сетчо, мыј тажом нога юклом схема сетома комиц.

Тырмытом ужыс да отсасомыс гырыс көзжественно-політіческій фронтијасын выльс прорывјас бырдомын.

Талуня мог—бырдны помох воркылодан фронт вывса прорыв, сетын 4000 комсомолецкыс не ешта 250 комсомольско-молодежной ударной сквозной-хозрасчетной бригадајасо котыртомуон вор фронт выль. Кыпдны идеально-політіческій сұлунс быд комсомолечкыс да тажо под вылын чоржын көс классобой врагжаскө—кулакжаскө да најо агентжаскө быд-маста оппортуистжаскө.

A. Р.

Лөсөдом—мог быд велöдыслно

Они віцöдлам, кыз „Норд“ нүöдö крітіка. Мілан крітік абу дöвöлєн, мыј Обон леңдома программајасшуб проекти, а оз программаын. Тажо тажало онисан-на оз төд, коди советской школајаслы лөсөдом программа да күщом программајас серти нүöдчо меставылын программой уж. Коло шуны, мыј школајаслы программа лөсөдом Наркомпрос, а меставылын сіјо программа пріспособлајтін торја условіјояс серти. Сиз-кө программа советской школајасын Наркомпросской, но меставылын торја вариантијасын, проектјасын (медым ескө оз-жо бара ловы проектий метод—Богомолов).

Крітік абу лобма луцкі программаын роч шуом „јестествознаний“, кодес сіјо шуб коміон, „ылавыы төдмалом“. „Норд“ тажало абу лыфома став программасо помыс-помасы, сывбона і чорыда дарпю шубом „ылавыы төдмөдом“. Но тажо программа волі оз-жо төдмөд сомын ылавыык, а сіјо жона төдмөд і ловја организмөд, морт теллөн да с. в.

Мортөс да сылыг пышкөс велöдом оз-жо поч ставсө петкөдны „ылавыыл“. А јеслі-кө оз поч, то ми тажо программаын кутчісім төдсажык шубом, көт і рочон „јестествознаний“. Ми могос, тажо кывсещом, коди жона төдца быдбили ызылыс определіті самој предметс.

Крітік кажітчо, мыј программа лөсөдома вунöдчомон,—сіја шуб, мыјк-по вунöдомао, кор којмод вовылыс тема, „зынвіцалун кутом“ вужжо ыләд группад. Тані ыніном егө вунöд, а вочім сіз, кыз индöма Наркомпрослы. А татч-кө мыјк-коло содтыны, то ыніном енөвтчытог вeskыда коло віставны, мыј збыльс коло.

Программаын Норд падмома тащом кывјасыс „материал јестествознаний достаточні цельно, гигиенически расположенні да помохыс вайёдома“. Крітік ногон оз волі ков программа вайёдны помох, а сіјо орёдны, кыз ачыс командујто „разорвіс“. Тажало „Норд“ пыр-на абу гёгёрвома ВКП(б) ЦК-лыс шубом, медым быд шупода школајасын і быд торја группалы волі определітомуа „законченный об'ем знаний“. Тажо кывјасыс крітік пельзых абу-на волома, сывбона сіјо і рафетті чукортны став материал оты чукорро.

Медбөрja октябр 20 лунса № газетын мілечим „Кыскыны кывкүтому політика боксань шогмитом да вредній программајас леңдом“ ныма статья, көн индим, мыј леңдом программаын явно кулаг сама төс сетома. Авторјас гашкада бара-жо шасны, мыј тажо „сомын стилістикой шыбыкајас“.

Богомолов жорт абу гёгёрвома, мыј

„Норд“ гіжомын медвөс сорнітчо стилістикада граматика боксань шыбыкајас ылых, сіјо

кывкүттом (безответственность) ылых, мыј

понада „программа вошті ассыс бурторјас-

сө“, а оз сорнітчо программасыккада

вообще ужалом ылых. Шуны, мыј „Нордлён“

крітіка „холостој“, мілан ногон оз вeskыда

ло (ферт „Нордлён“ ем ічот шыбыкајас).

Ми чајтам, мыј тажо программајаскөд

езібіжкыс уж поч нұбдыны, программајас-кө

петсін индом нелүчкіастор.

Ми индам тіжанлы, көн ті асланын воча-

кывјын гіжад: „тагч-кө коло мыјк-коло содтыны, то ыніом енөвтчытог вeskыда коло віставны, мыј збыльс коло“ со мыј. Коло

бошты ташом кывјас: кызі стрітбома да

ужалом телө, кавылкајас да содтыны содтод кыз: телад; секі лоо гёгёр-

вома.

Ми нөшта-на шум, мыј леңдом программа-

проектјас, мілан индом нелүчкіяс понада,

лыфома локон, а кыт сурб шогмитом да

чајтам, мыј Обон авторјаскөд отыв тажо

опытс бастасы төдвыл да петом про-

граммајас кузя велöдыс конференцијас-

көжөл программајасс сетасны ешта пыдди

содтод вожкы, медым тажо гёгёрвоасын

кыз коло.

саң национальной школајасы. Тажо сетома схема лово објазательной і си серти мілан программаын ѡуклома матеріал велöдан војас костын.

Уна торја замечанїјас костыс мі прімітам ассынам слабост коміодчомын да стилістіка боксань став шыбыкајас. Вeskыда шуны, таңі ем уна нелүчкіяс, мыј понда программа вошті ассыс бурторјас. Та вылө вошті кежло збыльс коло пуктыны зев ыжыд абу лөсөдны бура комі кывкүттын гіжома программајас.

Сесса вошті кежло сиз-жо коло Нордлён корны, медым сіјо аслас крітіканы сетас унжык конкретной предложенїјас, кодјас ескө збыльс отсаласы бурмөдны велöдан уж школајасын.

Коло шуны, мыј мілан ескө лоо зев ыжыд отсөт, Норд-кө вісталіс, шум, кыз сіјо гёгёрвоо ыніја кадын программа локалізацијом, велöдан матеріал юклом групрајас костын да с. в.

Возо кежло программајас відлагіліг мі понда відчысны бур конкретной предложенїјас, кодјас отсаласы стройтны выль программајас мілан советской політехнической школао.

Богомолов.

Редакцијасы: Богомолов жорт уна торја замечанїјас костыс асланыс вылө (авторјас вылө) прімітам сомын „слабост коміодчомын да стилістіка боксань став шыбыкајас, мыј понда программа вошті ассыс бурторјас“. Тајо прізнанїйс пасјомын, таңі оз поч не індымы си вылө, мыј Богомолов весілтік кывјон из индым, күштөм ыжыд шыбыкајас—лапсуса ембс „ылавыыт төдмалом“ предмет кузя леңдом программајасын, оз тажало помох көсін гёгёрвоны, мыј стилістіка из торја программа пышкысы вермасы петны шыбыкајас і політика боксань.

Медбөрja октябр 20 лунса № газетын мілечим „Кыскыны кывкүтому політика боксань шогмитом да вредній программајас леңдом“ ныма статья, көн индим, мыј леңдом программаын явно кулаг сама төс сетома. Авторјас гашкада бара-жо шасны, мыј тажо „сомын стилістикой шыбыкајас“. Богомолов жорт абу гёгёрвома, мыј

„Норд“ гіжомын медвөс сорнітчо стилістикада граматика боксань шыбыкајас ылых, сіјо кывкүттом (безответственность) ылых, мыј понда „программа вошті ассыс бурторјас-сө“, а оз сорнітчо программасыккада вообще ужалом ылых. Шуны, мыј „Нордлён“ крітіка „холостој“, мілан ногон оз вeskыда ло (ферт „Нордлён“ ем ічот шыбыкајас). Ми чајтам, мыј тажо программајаскөд

езібіжкыс уж поч нұбдыны, программајас-кө

петсін индом нелүчкіастор.

Ми нөшта-на шум, мыј леңдом программа-

проектјас, мілан индом нелүчкіяс понада,

лыфома локон, а кыт сурб шогмитом да

чајтам, мыј Обон авторјаскөд отыв тажо

опытс бастасы төдвыл да петом про-

граммајас кузя велöдыс конференцијас-

көжөл программајасс сетасны ешта пыдди

содтод вожкы, медым тажо гёгёрвоасын